

Loeshagen

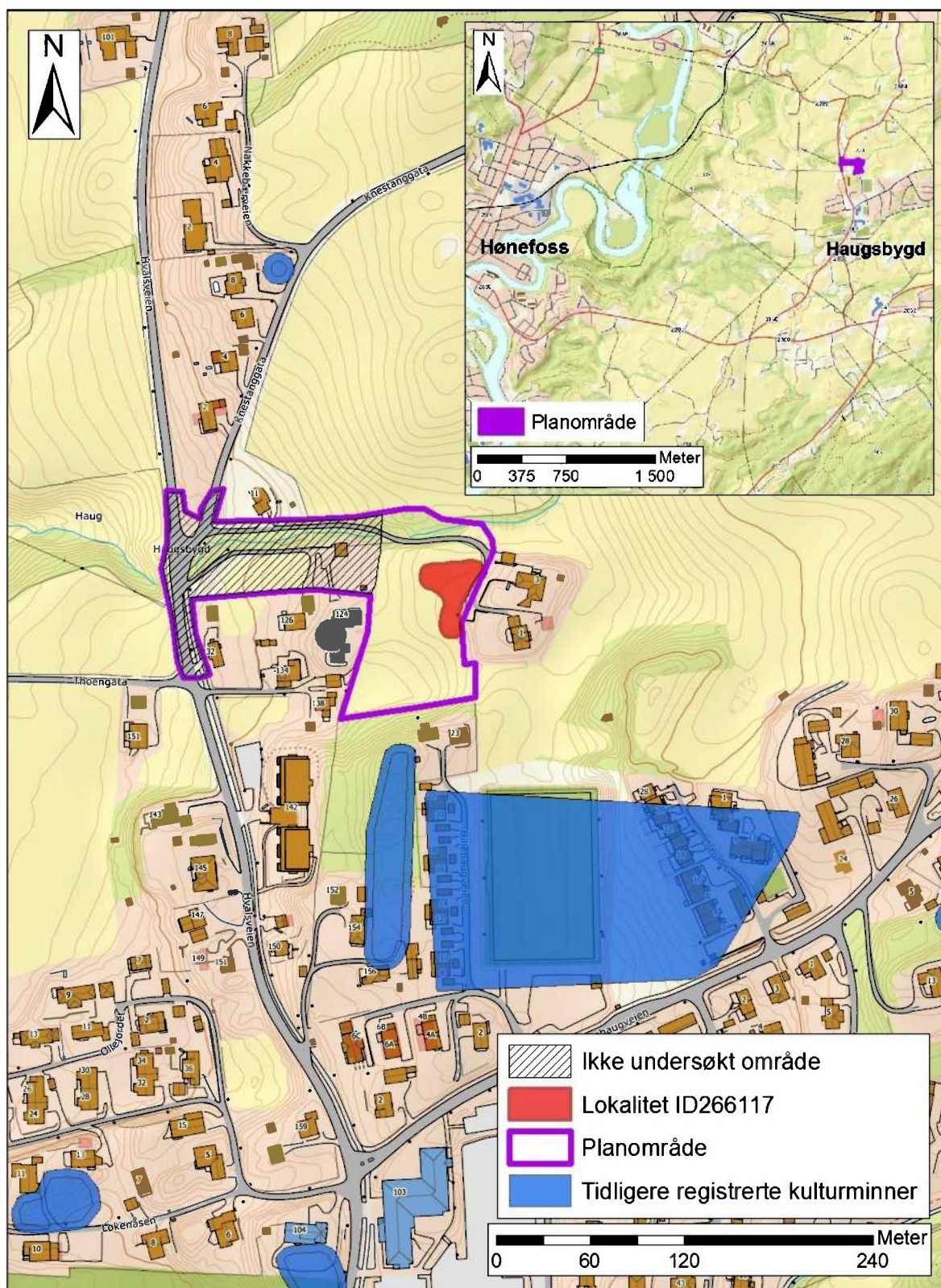
Buskerud s-nr.: 2018/10999 – Ringerike kommune
Viken s-nr.: 2020/112120

Saksnavn:	Loeshagen		
Saksnummer:	Buskerud: 2018/10999. Viken: 2020/112120		
Prosjektnummer:	170206		
Kommune:	Ringerike kommune		
Gårdsnavn:	Lo gård		
Gårds- og bruksnummer:	132/2		
Tiltakshaver:	Knut Ivar Loe		
Adresse:	Harehaugveien 28, 3514 Hønefoss		
Registrering utført:	25.11-27.11.2019	av:	Eirin Susann Beenberg
Rapport ferdigstilt:	17.01.2020	av:	Eirin Susann Beenberg
Metode:	☐ Overflateregistrering ☒ Sjakting ☐ Prøvestikk ☐ Kontrollregistrering ☐ Annet		
Kulturminner:	Type:	Askeladden-ID:	
Nyregistrerte automatisk fredete kulturminner i planområdet.	Kokegroper, flerfaset dyrkningslag.	ID266117-1, ID266117-2, ID266117-3, ID266117-4, ID266117-5, ID266117-6	
Tidligere kjente automatisk fredete kulturminner i planområdet.	-	-	
Nyregistrerte ikke fredete kulturminner i planområdet	-	-	
Tidligere kjente ikke fredete kulturminner i planområdet	-	-	
Faglige konklusjoner:	☐ Planen er <u>ikke</u> i konflikt med kulturminner. ☒ Planen er i konflikt med automatisk fredete kulturminner. ☐ Planen er i konflikt med ikke-fredete kulturminner.		
Sakstype:	☒ Reguleringsplan ☐ Kommunedelplan ☐ Mindre privat tiltak ☐ Større privat tiltak ☐ Landbruksvei ☐ Nydyrking		

Innhold

SAMMENDRAG OG BAKGRUNN FOR PLANEN	5
DELTAKERE OG TIDSROM	5
OMRÅDET	5
STRATEGI OG METODE.....	6
REGISTRERINGENS FORLØP OG RESULTATER	7
Lokalitet ID266117	8
<i>Funnførende sjakter</i>	9
<i>Strukturer</i>	11
KONKLUSJON.....	16
VEDLEGG	17
Fotoliste	17
Liste over funntomme sjakter	19
Liste over kullprøver	23

Sammendrag og bakgrunn for planen

I forbindelse med privat detaljregulering for Loeshagen, er det gjennomført en arkeologisk registrering innenfor planområdet, i form av maskinell søkesjakt.

Formålet med planarbeidet er å legge til rette for konsentrert småhusbebyggelse, leke- og oppholdsarealer, samt interne trafikkarealer innenfor planområdet. Det planlegges for 10 - 15 boenheter. Etter avtale med tiltakshaver, ble registreringen begrenset til bare å omfatte gnr/bnr 132/2, da gnr/bnr 133/55, 133/86 og 133/109, som inkluderes i det vestre strekket av planområdet, kommer til å bli ekskludert fra reguleringsplanen.

Deltakere og tidsrom

Feltarbeidet foregikk i perioden 25.11 – 27.11.2019

Gravemaskinarbeidet ble utført av tiltakshaver Knut Ivar Loe.

Registreringen ble påskyndet da fare for snø og temperaturer under frysepunktet var tilstede, noe som kunne hindre kvalitetssikringen av arbeidet.

UTFØRT ARBEID	ANTALL TIMER	UTFØRT AV
Forarbeid	5,5	Eirin Susann Beenberg
Feltarbeid	27,25	Eirin Susann Beenberg
Etterarbeid	25	Eirin Susann Beenberg

Det ble totalt brukt 57,75 timer på registreringen på Loeshagen.

Området

Landskapet innenfor planområdet preges for det meste av dyrket mark, med bebyggelse som grenser inn mot åkeren. Åkeren er i seg selv relativt kupert, med et dominerende høydedrag som skråner ned mot bebyggelsen i vest, og ned mot foten av et større høydedrag med berg i sør. I sør/sørøstlig ende flater også åkeren ut, men stiger igjen mot sørvest. Av grunneier (og tiltakshaver) ble det informert om at den sørlige delen (det laveste punktet på åkeren) var preget av omrotede og påfylte masser, samt et felt med mye blåleire der hvor åkeren flater ut. Det ble åpnet en mindre test-sjakt i enden av skråningen her som bekreftet dette (se nærmere detaljer om sjaktene på side 9 og 19). Av den grunn ble det besluttet å ikke prioritere denne delen av åkeren for videre søkesjakt.

Loeshagen ligger på Haugsbygd i Ringerike, et område som er rikt på kulturminner. Det kan blant annet både Sætrangfunnet og Gjermundbufunnene vitne om.

Planområdet grenser til automatisk fredet gravfelt i sør, og det er registrert en gravhaug situert mellom to bolighus, like vest for planområdet. Det er også tidligere registrert en mengde bosetningsspor fra jernalderen i området sør for gnr/bnr 132/2. Landskapet nord for Loeshagen er også preget av flere kulturminner i form av gravminner.

Strategi og metode

Den arkeologiske registreringen på Loeshagen ble utført gjennom maskinell søkesjakt. Søkesjakt blir som oftest benyttet i dyrket mark, og er en metode som innebærer arbeid med gravemaskin, hvor man avdekker kulturminner som ikke er synlig over bakkenivå. Det graves såkalte sjakter på ca. 3 meters bredde med 10-20 meters mellomrom mellom hver sjakt. Ved å fjerne matjorden vil en da kunne finne bosetningsspor slik som stolpehull, kokegroper og ildsteder, men også flatmarksgraver, dvs. graver uten synlig markering på overflaten. Avdekte spor blir rensket frem med krafse og gravskje før de blir fotodokumentert og gitt egne anleggsnummer. Noen ganger tar man ut kullprøver som senere kan dateres ved C14-analyse.

Dokumentasjon:

Ved innmåling ble det brukt CPOS med RTK-korrigerings, og håndholdte målebøker av typen «Carlson» (tablet). Bearbeiding av kartdata i etterkant av feltarbeidet er gjort i programmet «ESRI ArcMap» versjon 10.7. Alle innmålte kartfiler er lagret som shapefiler. Bilder ble tatt med digitalt kamera. Alle bilder er lagret hos Buskerud fylkeskommune, også bilder som ikke er med i rapporten. Fotoliste ligger som vedlegg til rapporten. Fotonumrene er ført inn i tabellen med beskrivelser av bildeinnhold. Det ble fotodokumentert under samtlige faser av registreringen, og et utvalg av fotoene som ble tatt under feltarbeidet er med i rapporten. Alle sjakter, prøvestikk, strukturer, lag og funn ble dokumentert ved hjelp av standardiserte dokumentasjonsskjema. Her ble funnene beskrevet, fotonummer og prøvenummer ble ført inn i skjemaet.

Strukturer ble fotografert i plan. Hvis de ble snittet ble det tegnet en skisse i plan, profiltegninger ble tegnet på tegnefolie i 1:40, 1:20 eller 1:10. Alle tegninger er skannet. Tegningsliste og de skannede tegningene ligger som vedlegg til rapporten. Originaldokumentasjonen er arkivert hos Buskerud fylkeskommune. Dokumentasjonsansvarlige på prosjektet kvalitetssikret innmålinger og all dokumentasjon fortløpende under feltsesongen. Rapportene ble påbegynt etter at alt feltarbeidet ble ferdigstilt.

Alle kullprøver ble sendt til vedartbestemmelse hos arkeobotaniker Helge Høeg. Videre ble det beste dateringsmaterialet videresendt for C14analyse ved hjelp av standard AMS-målinger hos laboratoriet til BETA Analytic i Dublin, Irland. Prøvenummeret fra strukturene står sammen med dateringsresultatene i tabellene med strukturbeskrivelser til hver enkelt lokalitet. Alle dateringsresultatene er presentert i teksten og i tabellen med strukturbeskrivelser, i tillegg er de samlet i en vedlagt tabell. Alle vedartsrapportene og de originale dateringsrapportene fra BETA er arkivert hos Viken fylkeskommune.

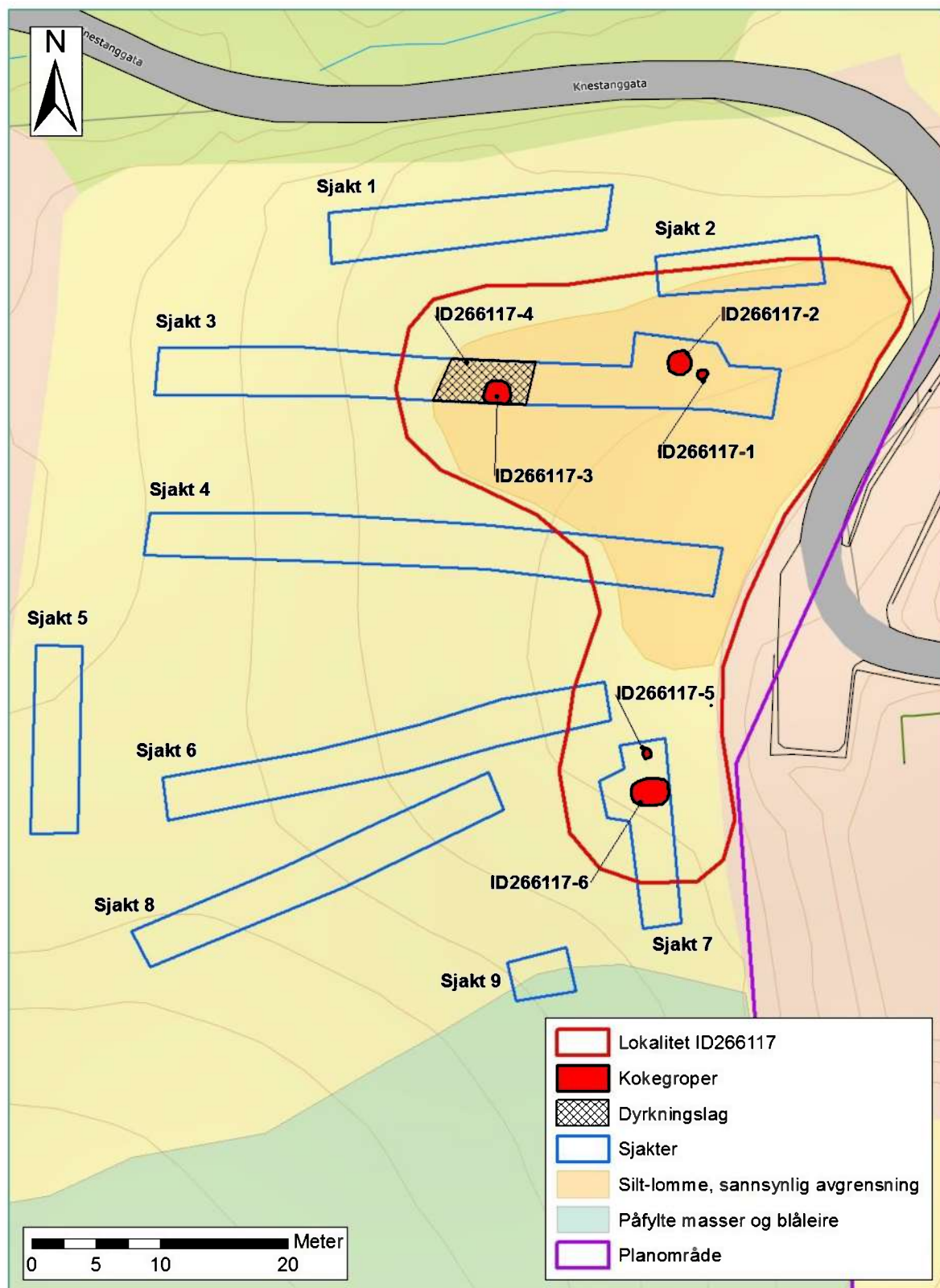
Registreringens forløp og resultater

Den arkeologiske registreringen på Loeshagen resulterte i avdekkingen av 6 automatisk fredete kulturminner, hvorav 5 kokegroper i ulike størrelser, og ett flerfaset dyrkningslag. Sjaktene ble åpnet fra nord til sør. Arbeidet startet på høydedraget, som var hovedprioriteten, og fortsatte sørover mot skråningen sørover og vestover. Sjaktene ble plassert slik at mest mulig av åkerens areal ble dekket, samtidig som overgangen mellom topografiske forskjeller ble undersøkt.

Undergrunnen i de forskjellige sjaktene varierte betydelig, og det ble fort tydelig at store deler av grunnen i området består av skifer i ulike former og farger. Innimellom kompakt skiferberg og områder med skifergrus, dukket det opp en større lomme med skiferblandet silt, i den nordvestre delen av planområdet. Det var i denne siltlommen at hovedtyngden av kulturminnene lå (se figur 1). Basert på de store forskjellene i undergrunnen i sjaktene, er det mulig å estimere en omtrentlig avgrensning av denne lommen med silt. Nedenfor følger en oversikt og en nærmere beskrivelsene av alle sjaktene som ble åpnet og alle strukturene som ble avdekket.

Nedenfor finnes en nærmere beskrivelse av de funnførende sjaktene, samt strukturene som ble avdekket under registreringen. En liste over de resterende, funntomme sjaktene kan finnes under eget vedlegg på side 19.

Lokalitet ID266117

Figur 1: Kartet viser en oversikt over lokalitet 266117 inkludert alle sjakter og strukturer.

Funnførende sjakter

Det ble totalt åpnet 9 sjakter på Loeshagen, hvorav 2 var funnførende (sjakt 3 og 7).

Sjaktnummer	Beskrivelse	Strukturer
3	(Ø/V) Matjordsdybde: 30-70 cm. Pløyelaget er dypest i østre ende av sjakta. Strukturene som er avdekket i sjakt 3 er funnet i det som ser ut som en siltlomme. 25 meter vestover fra østlig ende går silten over i blåsvart alunskifer, og her stopper også funnene.	ID266117-1 (kokegrop), ID266117-2 (kokegrop), ID266117-3 (kokegrop), ID266117-4 (dyrkningslag)
7	(N/S) Matjordsdybde: 20-25 cm. Sjaktemassene består av rødbrun, siltblandet skifergrus. Sjakta ligger i overgangen mellom høydedraget og skråningen sørover. Videre sør for sjakta er det en blanding av skiferberg og påfylte/omrotede masser, og vest for sjakt 7 dukker det opp skiferberg.	ID266117-5 (kokegrop), ID266117-6 (kokegrop)

Figur 2: Sjakt 3 sett mot vest. To av de tre kokegropene i denne sjakta ligger i utvidelsen av sjakta mot høyre i bildet. Foto tatt mot vest. Av: Eirin Susann Beenberg

Figur 3: Sjakt 3 sett mot øst. Her kan man tydelig se den blåsvarte skiferen som området er kjent for. Bildet er tatt nederst i skråningen, hvor man ser opp mot høydedraget der siltlommen og strukturene ligger. Foto tatt mot øst. Av: Eirin Susann Beenberg.

Figur 4: Sjakt 7 sett mot sør. Det tildekte feltet i sjakta er kokegrop ID266117-6. Foto tatt mot sør. Av: Eirin Susann Beenberg.

Strukturer

Askeladden ID	Type	Mål	Beskrivelse	Datering
ID266117-1	Kokegrop	76x60cm	Bunnen av sirkulær kokegrop. Gropa har en svak rødbrønt rand i øst og nordvest. Den inneholder en del varmpåvirket stein, spesielt i søndre halvdel. Massene består av brungrå, grusblandet silt med kullspett. Ut mot kokegropas ytterkant blir kullkonsentrasjonen større.	
ID266117-2	Kokegrop	205x185cm	Stor, sirkulær kokegrop gravd rett i nordkanten av grunnfjell i skifer. Kokegropa har en 3-5 cm bred, rødbrønt rand, med tegn til kullrand innenfor. Den inneholder mye skjørbrønt stein, opprinnelig rundkamp, som er opp til 25 cm i diameter. Massene består av brungrå, grusblandet silt med kullspett. Kokegropa er best bevart mot vest, hvor den også ligger lavest i terrenget.	BC 166 – 20 AD
ID266117-3	Kokegrop	180x160cm	Sirkulær, godt bevart kokegrop. Gropa inneholder mye skjørbrønt stein, opprinnelig rundkamp, som er opp til 20 cm i diameter. Det er tegn til rødbrønt rand, med en svak konsentrasjon av kull innenfor. Massene består av brungrå, grusblandet silt med noe kullspett. Kokegropa er gravd ned i et flerfaset fossilt dyrkningslag, og toppen av kokegropa korresponderer med overgangen fra matjord/brunjord til det øverste av de to dyrkningslagene. De to dyrkningslagene er dermed eldre enn kokegropa.	
ID266117-4	Dyrkningslag	Flate: 3x4m	Dyrkningslaget er flerfaset. Total dybde av profil (fra bunn av matjord til bunn av nederste dyrkningslag): 55-60 cm. Fase 1 (øverst): 30 cm. Består av mørk, brunrød, sandholdig silt. Små biter av brønt trekull synlig i laget. Fase 2 (nederst): 25 cm. Består av mørk, brunsvart, sandholdig silt med små, spettete lommer av oransjegul silt. Små biter av brønt trekull synlig i laget.	371 – 199 BC og 595 – 411 BC

ID266117-5	Bunn av kokegrop	70x65cm	Oval rest/bunn av kokegrop. Massene består av kull- og sandholdig silt, iblandet knust skifer. Inneholder noe varmpåvirket stein.	
ID266117-6	Kokegrop	230x170cm	Kokegropa virker oval, men kan opprinnelig ha vært sirkulær, da den ser ut til å ha blitt dratt utover mot øst av plogen. Den har av den grunn også en diffus ytre avgrensning østover. Massene består av kull- og sandblandet silt med knust skifer. En del varmpåvirket stein er synlig (3-20 cm). Flekkvise områder med brent silt. Kokegropa ligger ca. 1,5m sør for kokegrop ID266117-5.	360 – 156 BC

Figur 5: Kokegrop ID266117-1 i sjakt 3. Foto tatt mot nord. Av: Sølvi Helene Fossøy.

Figur 6: Kokegrop ID266117-2 i sjakt 3. Foto tatt mot sør. Av: Sølvi Helene Fossøy

Figur 7: Kokegrop ID266117-3 i sjakt 3. Kokegropa ligger nedgravd i et dyrkningslag (ID266117-4). Foto tatt mot sør. Av: Sølvi Helene Fossøy.

Figur 8: Dyrkningslag ID266117-4 har to faser, som på bildet er fremhevet med to hvite markører. Foto tatt mot sør. Av: Eirin Susann Beenberg

Figur 9: Kokegrop ID266117-5. Foto tatt mot nord. Av: Eirin Susann Beenberg

Figur 10: Kokegrop ID266117-6. Dette er den største av de fem kokegropene som ble avdekket på Loeshagen, og ligger ca. 1,5 meter sør for kokegrop ID266117-5. Foto tatt mot øst. Av: Eirin Susann Beenberg

Konklusjon

Under den arkeologiske registreringen på Loeshagen ble det gjort funn av 6 automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet, hvorav 5 er kokegroper i ulike størrelser (ID266117-1, ID266117-2, ID266117-3, ID266117-5, ID266117-6), samt ett flerfaset dyrkningslag (ID266117-4). Disse, samt de tidligere registrerte kulturminnene på Loeshagen og omegn, er med på å støtte opp om nærområdet som et kulturminnerikt område med stor tidsdybde.

Alle kulturminner som er automatisk fredet har en sikringssone på 5 meter i alle retninger. Vi minner også om meldeplikten ved uforutsette funn av automatisk fredete kulturminner, jmfør kulturminnelovens §8, annet ledd.

DRAMMEN 17.01.20
Eirin Susann Beenberg

.....
Feltleder

Vedlegg

Fotoliste

KAMERA	FOTONR.	BESKRIVELSE	RETNING	DATO/SIGN
Tore	DSC00253	Loeshagen, oversiktsbilde før start	SØ	25.11.2019 ESB
Tore	DSC00254	Loeshagen, oversiktsbilde før start	S	25.11.2019 ESB
Tore	DSC00255	Loeshagen, oversiktsbilde før start	S	25.11.2019 ESB
Tore	DSC00256	Loeshagen, sjakt 2	V	25.11.2019 ESB
Tore	DSC00257	Loeshagen, sjakt 1	V	25.11.2019 ESB
Tore	DSC00258	Loeshagen, sjakt 3	Ø	25.11.2019 ESB
Tore	DSC00259	Loeshagen, sjakt 3	V	25.11.2019 ESB
Tore	DSC00260	Loeshagen, sjakt 4	V	26.11.2019 ESB
Tore	DSC00261	Loeshagen, sjakt 4	Ø	26.11.2019 ESB
Tore	DSC00262	Loeshagen,, sjakt 5	S	26.11.2019 ESB
Tore	DSC00263	Loeshagen, sjakt 5	N	26.11.2019 ESB
Tore	DSC00264	Loeshagen, sjakt 6	Ø	26.11.2019 ESB
Tore	DSC00265	Loeshagen, sjakt 6	V	26.11.2019 ESB
Tore	DSC00266	Loeshagen, sjakt 8	SØ	26.11.2019 ESB
Tore	DSC00267	Loeshagen, sjakt 8	NV	26.11.2019 ESB
Tore	DSC00268	Loeshagen, sjakt 9	SØ	26.11.2019 ESB
Tore	DSC00269	Loeshagen, sjakt 7	N	26.11.2019 ESB
Tore	DSC00270	Loeshagen, sjakt 7	S	26.11.2019 ESB
Tore	DSC00271	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-4	S	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00272	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-4	S	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00273	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-4	S	27.11.2019 ESB

Tore	DSC00274	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-4	S	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00275	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-5	N	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00276	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-5	N	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00277	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-5	N	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00278	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-6	V	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00279	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-6	V	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00280	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-6	V	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00281	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-6	S	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00282	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-6	Ø	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00283	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-6	N	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00284	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-6	Ø	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00285	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-6	Ø	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00286	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-5 og ID266117-6	S	27.11.2019 ESB
Tore	DSC00287	Loeshagen, sjakt 7, ID266117-5 og ID266117-6	S	27.11.2019 ESB
Sølvi	DSC005510	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-1	N	26.11.2019 ESB
Sølvi	DSC005511	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-1	N	26.11.2019 SHF
Sølvi	DSC005512	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-1	N	26.11.2019 SHF
Sølvi	DSC005513	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-2	N	26.11.2019 SHF
Sølvi	DSC005514	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-2	N	26.11.2019 SHF
Sølvi	DSC005515	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-2	S	26.11.2019 SHF
Sølvi	DSC005516	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-2	S	26.11.2019 SHF
Sølvi	DSC005517	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-2	S	26.11.2019 SHF
Sølvi	DSC005518	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-3	N	26.11.2019 SHF
Sølvi	DSC005519	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-3	N	26.11.2019 SHF

Sølvi	DSC005520	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-3	N	26.11.2019 SHF
Sølvi	DSC005521	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-3	S	26.11.2019 SHF
Sølvi	DSC005522	Loeshagen, sjakt 3, ID266117-3	S	26.11.2019 SHF

Liste over funntomme sjakter

Sjaktnummer	Beskrivelse
1	<p>(Ø/V) Matjordsdybde: 15-20 cm. Undergrunnen består av en blanding av kompakt og oppsmuldret, siltblandet alunskifer, med striper av lys gul silt innimellom.</p>
2	<p>(Ø/V) Matjordsdybde: 30-60 cm. Sjakta ble åpnet for å avgrense kokegropsfeltet nordover. Undergrunnen i sjakta deles omtrentlig i midten (Ø/V-gående) av to ulike typer masser. Den nordligste halvparten består av den samme mørke skifergrunnen som dukket opp i sjakt 1, mens den sørlige halvdelene består av skiferblandet silt, og er en del av den silt-lommen som strukturene i sjakt 3 ligger i.</p>

	
4	<p>(Ø/V) Matjordsdybde: 30cm – 1m. Den skiferblandete silten dekker kun de 5 østligste meterne av sjakt 4, før det går over i kompakt skifergrunn i ulike farger. Påfylte masser i vestre ende. Her er også matjordslaget dypest.</p>
5	<p>(N/S) Matjordsdybde: 10-40 cm. Sjakta strekker seg fra toppen av en knaus i grensen av planområdet i vest og ned skråningen mot nord. Rett utenfor planområdet på toppen av knausen ligger en tidligere registrert gravhaug, (ID52698). Størsteparten av undergrunnen består kun av berg, bortsett fra de 3 nordligste meterne.</p>

		
6	<p>(ØNØ/VSV) Matjordsdybde: 30 cm. Undergrunnen består av skifergrus med noe iblandet silt. Større lommer med skiferberg innimellom.</p> 	
8	<p>(NØ/SV) Matjordsdybde: 20 cm. Undergrunnen består av skifergrus med noe iblandet silt. Store deler av undergrunnen er kompakt skiferfjell.</p>	

9

(Ø/V) Matjordsdybde: 30 cm. Sjakta har en omrotet undergrunn, men innslag av blåleire og skifergrunn.

Liste over kullprøver

Prøvenummer	ID-nummer	Beskrivelse	Dato/ Sign.	Vedart	Lab-nr./datering
3-1-KP1	ID266117-1	Kokegrop. Tatt fra plan.	26.12.19/SHF	-	-
3-2-KP2	ID266117-2	Kokegrop. Tatt fra plan.	26.12.19/SHF	Pinus (furu)	Beta – 5526/ 2050 +/- 30 BP
3-3-KP3	ID266117-3	Kokegrop. Tatt fra plan.	26.12.19/SHF	-	-
3-4-KP4	ID266117-4	Dyrkningslag. Tatt fra profil.	27.12.19/ESB	Betula (bjørk) Pinus (furu)	Beta - 552651/ 2210 +/- 30 BP
3-4-KP5	ID266117-4	Dyrkningslag. Tatt fra profil.	27.12.19/ESB	Betula (bjørk) Quercus (eik) Pinus (furu)	Beta - 552652/ 2450 +/- 30 BP
7-1-KP6	ID266117-5	Kokegrop. Tatt fra plan.	27.12.19/ESB	-	-
7-2-KP7	ID266117-6	Kokegrop. Tatt fra plan.	27.12.19/ESB	Betula (bjørk) Sorbus (rogn)	Beta - 552653/ 2170 +/- 30 BP